

"Tekniken som väntar på sina lösningar"; etablerad mediateknik med många användningsområden.



Samliga illustrationer i artikeln är tagna av fotografen Scott Gog. De visar avmaskning av Spectra (framför/innanför linsen) och förändring av ljussättning för att påverka färgerna. Alla fotografier är bättre i original vad gäller färger (styrka, mättnad).

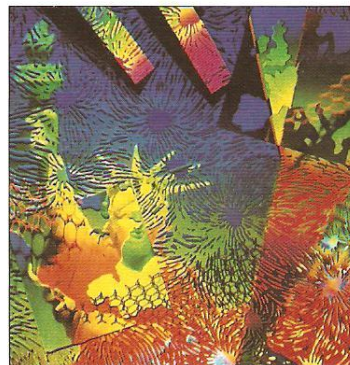
Hologram – verkligt ”hett stoff”

Utvecklingen från enstaka, hantverksmässigt framtagna hologram för mäsor/utställningar övergick till serieproducerade bilder 1976-82.

En av de första milstolparna var Nordisk Reklammarknad 1978, då bl.a. Glacebolaget beställde 1.000 reklamhologram (tavlor) för sina återförsäljare.

Olympiska Kommitténs medlemsbevis till Guldklubbens 100 företag, Televerkets 50x60 cm tavla till 50 utländska kunder, Falcon Bryggeriets 100 tavlor, ASEAs 4.000 hologramklockor, Trygg-Hansas golfpris, Ericssons konstverk i 200 ex., Volvos vandringspris m.fl. företag såg hologrammet som en reklambild med mervärde och exklusivitet.

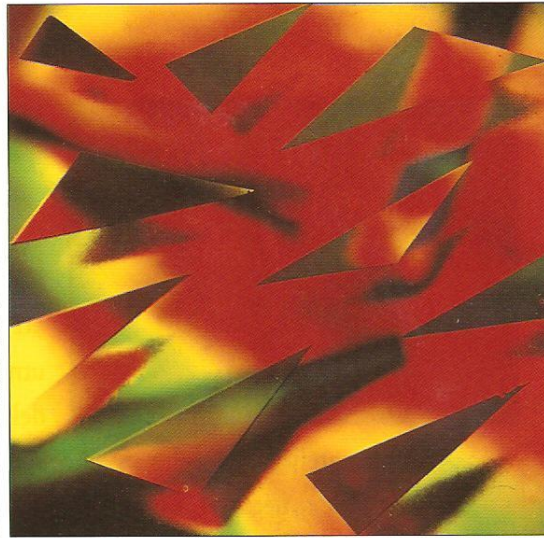
National Geographic's omslag med ett massproducerat hologram (11 miljoner ex.) 1984 samt alla kontokortsföretags utbyte av plastkort med ett värmepräg-



lat hologram på, väckte inte bara mediabranschens utan även High-Tech-företagens intresse. Något av "guldrushens glada dagar" rädde, när de satsade många miljoner på know-how och maskiner.

Amblehurst Ltd

Vinnaren är The Security Print Division, De La Rue Group, ledande i världen inom tryckteknologi. Genom sitt förvärv av den äldsta och största hologram-/folieproducenten i världen, Amblehurst Ltd, fick man "full in-house service". Med en kapacitet på över 3.000 m/timme på en meters bredd via en unik rotationsteknik, var Amblehurst tills dess producent åt den övriga världen av hologramleverantö-



rer. "Doldisen", som präglade miljon-tals hologram åt företag som fortfarande är helt eller delvis beroende av underleverantörer vid framtagning av präglade hologram.

Thomas De La Rue har nu ytterligare ökat sitt försprång gentemot omvärlden genom 20% ägande av American Banknote Company, vilka alltid stått för maximal kvalitet och är kontrakterade att producera hologrammen åt Visa, Eurocard m.fl. kontokortsföretag. Idag är divisionen inom De La Rue, Amblehurst i besittning av samma höga kvalitet på den s.k. mastern, underlaget = präglingsredskapet för prägling på en plastfilm, vilken metalliseras, likt en folie, för att antingen appliceras med värme eller som en etikett.

Datorn till hjälp

Det senaste är nu att i stället för modell, skiss eller diabild som underlag till den första mastern (produceras med laserljus) ta datorn till hjälp. Ytterst intressant för säkerheshologram, då dessa dataanimerade bilder kan göras med ett mycket komplext mönster. Därmed försvåras möjligheten för förfalskningar (framtagningen av en ny master för att prägla nya etiketter på t.ex. videokassetter, Johnny Walkersprit tillverkad i Fjärran Östern samt piratprodukter av olika slag).

Appliceringen Akilles-häl

Andra pionjärer i Sverige att använda hologram är bl.a. SAAB, SVD, Marabou och Svenska Kommunalarbetsförbundet.

Tidningsbilagan, årsredovisningen 2 år i följd, chockladasken, lanseringen av ny logotype är några exempel på det präglade hologrammets möjlighet att attrahera och engagera, vare sig det sitter som en etikett eller är applicerat med värmepräglingsförfarande.

Just appliceringen har varit lite av en Akilles-häl. Hittills har möjligheten att applicera hologrammet/folien, typ Visa-kort, bestått i ett enstegsförfarande med en liten utrustning å cirka 20.000 kronor eller värmepräglingsmaskiner i miljonklassen. Upplagor i Norden, oftast långt under maskinens kapacitet, har gett en hög applikationskostnad per enhet.

Intressant svensk uppfinning

Den svenska uppfinningen av en automatiskt matad värmepräglingsmaskin är därför mycket intressant. Den kan bli ett viktigt komplement till stora tryckerier, som av kostnadsskäl inte kan köra mindre upplagor på befintliga maskiner med hög kapacitet. Den kan också bli ett viktigt komplement till det lilla företagets präglingsmaskin för såväl vanliga folier som för hologramfolier. I det senare fallet är man nu i färd med att modifiera maskinen för anpassning till registrering av den tredimensionella bilden. Priset är cirka 80.000:-.

Pionjärföretaget inom värmepräglning av folier och hologram i Norden, förpackningstillverkaren Satatuote, ser denna nya "tryckteknik" som ett mycket intressant komplement eller ersättning av andra trycktekniker.

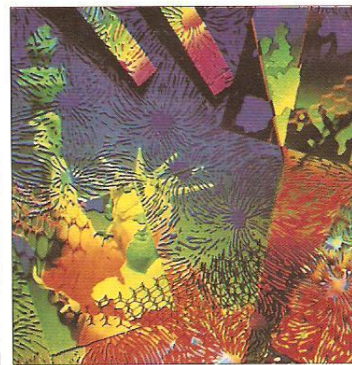
Efterföljarna lär bli vanliga tryckerier, som genom en rimlig investeringskostnad kan ta fram trycksaken inklusive präglingen av folien eller den färdiga hologramfilmen.

Förfalskade kontokort

Möjligt är även att företag med behov av sigill/säkerheshologram själva kan applicera, under full kontroll, den hologramfolie man producerat hos en värdestryckare – och kan kanske därmed bidra till att ytterligare försvåra förfalskningar.

Dessvärre har det redan dykt upp förfalskade kontokort från Fjärran Östern. Kan det bero på att "icke säkerhetsföretag/värdestryckare" har levererat s.k. "säkerheshologram"?

Det får väl framtiden utvisa. Ett är då säkert – hologrammet lämnar få oberoende – en visuell effekt som måste ses för att upplevas. ■



Hologram - verkligt "hett stoff"